

aquel fruto á precio ínfimo, y de vender sus efectos al más supremo, no pudieron ocultar á los cosecheros las perniciosas consecuencias de aquel monopolio, ni evitar la general ojeriza de los pueblos. Los Capitanes Generales protegían el comercio exclusivo de los ingleses: la Audiencia y las ciudades defendían la libertad de los cosecheros. Entre los Ministros de aquel Tribunal se habia distinguido por su celo á favor de la causa pública el citado La-Ralde; pero este celo, quizá heroico, tuvo la desgracia de parecer amargo al Comandante General, Conde de Puerto-llano, y aun de irritarle, cuando se opuso en la Audiencia al cumplimiento de cierta Real cédula que habian obtenido los comerciantes con siniestros informes. Y así lo suspendió de su empleo, le desterró de Canaria, y lo embarcó para Lanzarote. Y fué necesario que D. Lorenzo Santos de San Pedro, Señor de la Villa de Baños, de la Orden de Santiago, Regente de la Audiencia de Sevilla, Asistente y Maestre de Campo General de su tierra, y electo del Supremo Consejo de Castilla pasase á las Canarias con el carácter de Capitan General, y Presidente de la Audiencia en 1667 para que se le levantase el destierro, y se le restituyese á su plaza.

Basta ya para Memoria. Recíbala Vm., mi querido amigo, como la demostracion más pura de mi cariño.

ÆUSKAL-ITZ JOSTALDIAK ÆONOSTIAN.

1887.

BILGUMA BEREZIAREN EGINTZA.

Uri ontako Euskal-itz jostaldien Bilguma, dator gaur kontu ematera, bear dan errespetoarekin, leku au onratzen duten entzule guztiai, zér nolakoa dan, aurten, izkribatzalle, pintatzalle eta musikalarien indar-neurtzeetan, Batzar-epalle bereziak erabaki duten sari-emaldia.

Irakurgai onenari eskeñitako saria, On Karmelo Echegaraykoak irabazi du, *Malko bedeinkatuak* izentzat duen irakurgai galai izkribatuagatik.

Donostiar argidotarren bizitzeen gañean edo Donostia zér nolako uda-lekua dan agertzen duen lanaren egillearentzat eskeñi zan zillarrezko luma urrez estalia, jabegabetua gelditu da. Aldeera eman zayo On Franzisko Lopez eta Alen jaunari, Atzo eta gaur-Donostiari deritzaion moldaera samur eta politaren egillea dalako.

Jabegabetua gelditu da, ere, jostiruditar saiorik onenarentzat agindutako saria. *Foruak defendietan eriotza* izendatzen danak eraman du *aldeera*, bere izkera jatorragatik, bear dan beziñ chukunki maneatua ezpadago ere. On Basilio Fuentes da bere egillea.

Edozeiñ gai eta neurritan jarritako biursakintzik onenarentzat eskeñitako saria, *Urtearen lau erak* izentzat duenari eman zayo. Moldaera au dago egoki ipiñia, era batetik besterako banaitak ongi siñalatuak, eta bere egillea On Juan Ignazio Uranga jauna da. *Aldeera* irabazi du On José Artola jaunak, *Zerbait egin nai euskaragatik* azalkaitzat duten ipui ziaditsuakgatik.

Azaldeko 5-garren, 6-garren eta 8-garren gaietan egiten ziran lanik egokiyentzat eskeñitako sariak, jabegabetuak gelditu dira.

Uri ontako elkarte *Union Artesana-k*, Oenzaro edo Gauona langille-famili batean nolakoa izaten dan itz-larri edo neurtuetan obeto agertzen zuenarentzat eskeñitako saria, eman zayo *Gabon gau bat Euskal-erriko baserri batean* deritzaion izkribu toleskabe, Euskal-oitura ederrak guztiz egoki azaltzen dituenari. Bere egillea On Alfonso Maria Zabala jauna da. *Aldeera* eraman du On Isidoro Ruiz Arbulo-ko jaunak, *Gabon* izendatzen dan lan apainki moldatuagatik.

Azaldeko 7-garren gaiari dagokion saria nork irabazten duen, beren denboran esango da EUSKAL-ERRIA deritzaion Errebistan.

Ill onen 11-an, goizeko 11-etan, izandu zan, lenez aurretik otsandetu zan bezela, 8 urtetik 12-ra bitarteko neska ta mutilen euskarazko esamiña: aurkeztu ziran amazapi, eta guztiak irakurri eta izkribatu zuten ederki gure izkuntz maitean, beren artean egiten zutela gañ-gañeko esamiña Soledad Zabala eta Atanasio Anabitarte-k.

Euskal-soñu zarren gañean ipiñitako antolamendurik onenarentzat agindutako saria, jabegabetua gelditu da. *Aldeera* bat eman zayo On Migel Oñate jaunari, *Erromará* izendatzen dan zortziko kanturakoagatik, zortziko au dagolako alosiaren legeak agintzen duten eran moldatua.

Bi chistu eta bi chirolakiñ jotzeko antolamendurik bikañenarentzat eskeñitako *nikelezko eskritontziya*, On Marzelino Basurko

jaunak eraman du, *Bizi bedi euskera* azalkaitzat duen antolamendu eroso ipiñiagatik. *Aldeera* eman zayo On Leonardo Santa Isabel jaunari, *Aurrerá* deritzaion lanagatik.

La Fraternal deritzan uri ontako elkarteak eskeñitako saria, jabegabetua gelditu da.

Euskal-lurreko eleizacho famatuetatik edozeñi baten pintura edo antzestarik onena, ura arkitzen dan mendi edo inguruenakiñi aurkezten zuenarentzat izendatu zan *urre-zillarrezko kololcha*, jabegabetua gelditu da. *Aldeera* bat irabazi du Karmen Delmas-ek, eta beste bat Franzisko Kalisalbo-k, lan oetan arkitu dituelako Batzar epalleak doai onak, baña ez *saria* merezi izateko diñakoak.

Euskal-erriko oiturak ongiena azaltzen zituen antzestarentzat eskeñi zan *saria*, ere, jabegabetua gelditu da.

Au erabaki du, lan guztiak ikusi ondorean, Uri ontako Bilguma bereziak.

Eriotzak eraman dizkigu, igaztik onera, Bilguma au ipiñi zutenetik bi: On José Manuel Aguirre-Miramón ta On Tadeo Ruiz Ogarrio jaunak. Biak utzi dute gure artean utsune aundia; baña sekulan baño biziago dago gure Euskal-fedea, bukatzen degularik esanaz: *Bizi bedi Euskera*.

Donostian, 1887-ko Abenduaren 22-an.

Bilguma bereziaren izenean: *Rufino Machiandiarena*, Dianagusia.— *Antonio Arzac*, Goarpelaria.

